

EHKÄISEVÄN JA TÄYDENTÄVÄN TOIMEENTULOTUEN SOVELTAMISOHJEET 2020

SOSIAALITYÖN TAVOITTEET

Sosiaalityöllä vahvistetaan voimavaroja ja tuetaan yksilöiden ja perheiden toimintakykyä ja itsenäistä selviytymistä. Tavoitteena on ehkäistä syrjäytymistä ja ratkaista sosiaalisia ongelmia.

TALOUSSOSIAALITYÖ

Taloussosiaalityö on talouteen ja toimeentuloon liittyvä sosiaalityön työorientaatio, jonka tavoitteena on asiakkaan taloudellisen toimintakykyisyyden vahvistaminen. Taloudellinen toimintakykyisyys sisältää sekä asiakkaana olevan henkilön kyvyn että mahdollisuuden toimia ja olla osallisena omassa taloudenpidossa. Taloussosiaalityö näkyy sosiaalityön käytännöissä seuraavissa osa-alueissa: suunnitelmallinen sosiaalityö, etuudet, taloudellinen ohjaus ja neuvonta sekä psykososiaalinen työ ja rakenteellinen työ.

Aikuissosiaalityössä autetaan löytämään ratkaisuja arjen haasteisiin

Sosiaalityössä työskentelevät sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat. palveluntarpeen arviointi tehdään yhdessä asiakkaan kanssa, jolloin kartoitetaan ajankohtainen elämäntilanne. Työntekijät tapaavat asiakkaita toimistossa, kotona tai yhteistyökumppaneiden kanssa. Saaristossa on sopimuksen mukaan vastaanottoa Nauvossa, Korppoossa, Houtskarissa ja Iniössä.

Asiakkaiden kanssa etsitään vaihtoehtoja elämäntilanteen parantamiseksi ja motivoidaan asiakkaita muutoksiin. Lapsiperheiden kanssa työskennellessä otetaan huomioon koko perhe.

Yhteistyökumppaneita ovat muun muassa perhepalvelut, päihde- ja mielenterveyspalvelut, lastensuojelu, Kela, TE-toimisto, seurakunta, kotihoito, palo- ja terveystarkastaja, kolmannen sektorin toimijat sekä terveydenhuolto.

Sosiaalityön palvelujen puoleen voi kääntyä esimerkiksi seuraavissa elämäntilanteissa:

- elämänhallinnan haasteet
- asumiseen liittyvät ongelmat
- talouden hallinnan ongelmat ja ylivelkaantuminen
- alkoholi- tai muut päihderiippuvuus- tai mielenterveyden ongelmat
- äkilliset kriisit, kuten ero, häätö tai kuolemantapaukset

- *tarve sosiaalipalveluiden neuvontaan*

TOIMEENTULOTUKI YLEISESTI

Vuoden 2017 alusta lukien toimeentulotukea haetaan Kelasta, joka ratkaisee asiakkaan oikeuden perustoimeentulotukeen. Kela ja kunta antavat neuvoja toimeentulotuen hakemiseen.

Kelalla on velvollisuus siirtää hakemus kuntaan, jos asiakas on esittänyt hakemuksessaan muita kuin perusosaan tai muihin perusmenoihin kuuluvia menoja. Lisäksi edellytetään, että asiakas on esittänyt pyynnön asian siirtämisestä toimeentulotukihakemuksen yhteydessä tai päätöksen saatuaan.

Kunta tekee päätöksen täydentävästä toimeentulotuesta ja ehkäisevästä toimeentulotuesta, joita perustoimeentulotuen asiakas voi tarvita.

Asiakas voi hakea täydentävää tukea tai ehkäisevää toimeentulotukea myös suoraan kunnasta, jos Kela on jo antanut hänelle ratkaisun perustoimeentulotuesta hakemusta koskevalle ajalle.

Kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi kunta voi Kelan toimipisteiden ollessa kiinni myöntää toimeentulotukea poikkeuksellisesti ilman, että asiakkaan oikeutta perustoimeentulotukeen on kyseisenä ajanjaksona päätöksellä arvioitu ja ratkaistu. Tuki myönnetään näissä tilanteissa ehkäisevänä toimeentulotukena.

TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI

Täydentävää toimeentulotukea myönnettäessä otetaan huomioon tarpeellisen suuruisina erityismenot, joita ovat muut kuin toimeentulotukilain 7 b §:ssä tarkoitetut asumisesta aiheutuvat menot sekä henkilön tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat, toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitut menot (toimeentulotukilaki 7 c §). Täydentävän toimeentulotuen harkinnassa huomioon otettavia asioita:

- hakijalla on muita kuin perustoimeentulotuessa huomioitavia asumismenoja
- hakijalla on lapsen harrastusmenoja, joiden huomioiminen katsotaan tarpeelliseksi
- hakija on ollut pitkäaikaisesti tai toistuvasti toimeentulotuen saajana
- hakijalla on erityinen elämäntilanteeseen ja olosuhteisiin liittyvä tarve tai meno, jonka huomioiminen katsotaan tarpeelliseksi
- hakijalla on pitkäaikainen tai vaikea sairaus tai muu erityinen tilanne eivätkä perustoimeentulotuki ja muut etuudet kata kaikkia tarpeelliseksi katsottuja menoja.

EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta (toimeentulotukilaki 1 § 2 momentti). Ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen perustuu yksilökohtaiseen harkintaan. Ehkäisevä toimeentulotuki on sosiaalityön työväline ja tuen myöntäminen edellyttää asiakassuunnitelman laatimista yhdessä asiakkaan kanssa. Pääsääntöisesti tukea myönnetään kertaluonteisesti.

Tavoitteena on, että myönteiset vaikutukset ovat mahdollisimman kestäviä.

Ehkäisevän toimeentulotuen harkinnassa huomioon otettavia asioita:

- Ei edellytä, että hakijalla on oikeus perus- tai täydentävään toimeentulotukeen.
- Tuen tarve liittyy usein johonkin elämänmuutokseen tai äkilliseen kriisitilanteeseen: lähiomaisen kuolema, vakava sairastuminen, rikoksen uhriksi joutuminen, onnettomuus, avioero.
- Tuetaan aktivoitumista ja omatoimisuutta, esimerkiksi opiskelua tai työllistymistä tilanteessa, jossa muut ensisijaiset tukijärjestelmät eivät ole käytettävissä.
- *Ylivelkaantumisesta aiheutuvien vaikeuksien lieventäminen ja velkakierteen hallintaan saattaminen asiakkaan kokonaistilanne huomioiden. Pyritään ehkäisemään maksuhäiriömerkinnän syntyminen kohtuullisessa määrin harkinnan mukaan.*
- Hakijalle annetaan talousneuvontaa ja hänet ohjataan tarvittaessa velkaneuvontaan.

KIIREELLINEN TOIMEENTULOTUKI

Jos täydentävän tai ehkäisevän toimeentulotuen tarve on kiireellinen, tuen myöntää se kunta, jossa hakija tai perhe oleskelee hakemusta tehtäessä. Jos perustoimeentulotuen hakemusta ei vielä ole tehty, ohjataan hakijaa tekemään hakemus Kelalle ja pyytämään Kelaa käsittelemään perustoimeentulotukea koskeva hakemus kiireellisenä. Kiireellisessä tilanteessa päätös on tehtävä samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta ja muussa tapauksessa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Kiireellinen tilanne toimeentulotukipäätöksen teossa on äkillinen ja ennalta arvaamaton tilanne, johon henkilö ei ole kohtuudella voinut varautua. Tällainen voi olla taloudellinen, terveydellinen tai sosiaalinen kriisitilanne, kuten väkivallan tai rikoksen uhriksi joutuminen, erotilanne tai toimeenpanokelpoisen häätöpäätöksen saaminen tai päihde- ja mielenterveysongelmista johtuvat elämänhallinnan suuret haasteet. Rahattomuus sinänsä ei ole peruste saada toimeentulotukea kiireellisenä. Kelan aukioloaikojen ulkopuolella myönnettävä kiireellinen toimeentulotuki myönnetään ehkäisevänä toimeentulotukena ja on määrältään vähäistä ja kestoaltaan lyhytaikaista. Kysymykseen voi tulla esimerkiksi välttämätön kuljetus, ravinto ja hätämajoitus. Päätökset virka-ajan ulkopuolella tekee sosiaalipäivystys. *Lisäksi asiakasta voidaan ohjata hakemaan Paraisilla jaettavaa ruoka-apua.*

Määritelmä:

Pitkäaikaisella toimeentulotukiasiakkaalla tarkoitetaan kuukausia kestänyttä asiakkuutta. Toimeentulotuen toistuviasiakkaalla tarkoitetaan tilannetta, jossa toimeentulotuen tarve on viimeisen vuoden aikana ollut keskimäärin joka toinen kuukausi (vähintään 6 kuukautena 12:sta).

ASUNNOTON

Kriisimajoitus järjestetään akuutissa asunnottomuustilanteessa ja se on väliaikaista, lyhytkestoista ja päättyy viimeistään, kun asiakas saa oman asunnon. Kriisi- ja tilapäismajoituksen järjestää ensisijaisesti asiakkaan kotikunta. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntää tällöin se kunta, josta kriisi tai tilapäismajoitus on myönnetty. Jos asiakas on asunnoton eikä hänelle ole myönnetty kriisi- tai tilapäismajoitusta, tekee oleskelukunta akuutissa tilanteessa arvioinnin tarvittavista kiireellisistä palveluista ja myöntää harkinnan mukaan ehkäisevää tai täydentävää toimeentulotukea. Kela ilmoittaa pääsääntöisesti sosiaalipalvelun tarpeesta kotikuntaan.

Jos osoitteena on Poste Restante, hakijan tulee todistaa oleskelevansa paikkakunnalla. Asiakkaan on asioitava palvelua saadakseen Paraisten sosiaalikeskuksessa.

ENNAKOLLINEN LASTENSUOJELUILMOITUS

Ennen lapsen syntymää asioista vastaa aikuissosiaalityö. Lastensuojeluun otetaan yhteyttä viimeistään kolme kuukautta ennen lapsen laskettua syntymää. Jos huoli perheestä jatkuu, tehdään lapsen synnyttyä palvelutarpeen selvitys/lastensuojeluilmoitus, jolloin vastuu siirtyy lastensuojeluun. *Äidillä on oikeus saada päihdeettömyyttä tukevia sosiaali- ja terveystalvveluja raskauden aikana. Päihdekuntoutuksen asiakasmaksuihin voidaan myöntää harkinnan mukaan ehkäisevää toimeentulotukea.*

Mikäli perheen lastensuojelun tarve johtuu oleellisin osin puutteellisesta toimeentulosta, on sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen tarvittaessa huolehdittava lapsen ja perheen toimeentuloedellytyksistä. Perheen ongelmiin on puututtava järjestämällä riittävä tuki.

HARRASTUKSET

Aikuiset: Sisältyy pääosin jo perusosalla katettaviin menoihin. Harkinnan mukaan voidaan aikuisille asiakkaille myöntää ehkäisevää tai täydentävää toimeentulotukea harrastustoimintaan esimerkiksi osana pitkäaikaistyöttömän tai päihdekuntoutujan kuntoutumista tai osana maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelmaa. Aikuisen harrastustoiminnan tukemisen lähtökohta on tukea harrastuksen aloittamisvaihetta, ei pysyvästi. Liikunnallisen harrastuksen tukeminen voidaan kohtuullisessa määrin ottaa toimeentulotuessa huomioon terveydellisin syin, jos asiakkaalla on asiasta lääkärinlausunto.

Ohjataan ensisijaisesti kunnan tarjoamien harrastusmahdollisuuksien pariin, esim. kansalaisopistoon.

Lapset: Erillisiä harrastusmenoja myönnetään vasta esikouluikäisyydestä lähtien, tätä nuorempien harrastusmenot katsotaan katettavan perusosalla. Lasten tavanomaisiin harrastusmenoihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea yhteen harrastukseen yhteensä korkeintaan 400 € per vuosi, silloin kun kyseessä on toimeentulotuen pitkäaikainen asiakas tai kun pitkäaikainen harrastus on vaarassa päättyä perheen taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Välineisiin erikseen myönnetty toimeentulotuki vähennetään vuosittaisesta 400 €:n harrastemenokorvauksesta.

Lasten harrastukseen liittyviin leireihin tai muuhun kohtuuhintaiseen (korkeintaan 150 €) leiriin myönnetään lisäksi korvausta korkeintaan 1/vuosi. Eri tahoilta myönnettävä tuki on sovittava yhteen. Urheiluun liittyvät vaatteet kuuluvat perusosaan, poikkeuksena välttämättömät urheilu- ja pelipaidat. Kengät ja suojavarusteet kuuluvat välineisiin. Korvaus matkakustannuksista voidaan myöntää ainoastaan, mikäli mahdollisuutta harrastukseen ei ole omalla paikkakunnalla.

Selvitetään mahdollisuuksia saada alennettuja kausimaksuja ja edullisia välinevuokria.

HAUTAUSKUSTANNUKSET

Hautausavustukset käsitellään ensisijaisesti Kelassa. Kunnat vaativat perustoimeentulotuen ratkaisemista ennen hautausavustusten käsittelyä. Hautauskuluja haetaan siitä kunnasta, missä vainajalla on ollut kotipaikka. Mikäli kotipaikkaa ei ole ollut, hautauskuluja haetaan siitä kunnasta, missä henkilö on ennen kuolemaansa vakituisesti oleskellut. Vainajalta maksamatta jääneet maksut eivät oikeuta toimeentulotukeen, vaan ne ovat kuolinpesän velkaa, ja ne lähetetään omaisille, joille ilmoitetaan velvollisuudesta tehdä perukirja.

Hautauskustannusten yhteydessä otetaan huomioon kuolinpesän varat. Ellei kuolinpesällä ole varoja, omaiset eivät ole velvollisia maksamaan laskuja eikä muuta vastaavaa, mutta heidän on ilmoitettava asiasta perunkirjoituksen yhteydessä tai viimeistään kuukauden kuluessa perunkirjoituksesta, jotta vainajan velat eivät siirtyisi heille. Toisin sanoen kuolinpesä pitää hakea konkurssiin, jotta vapauduttaisiin korvausvelvollisuudesta. Jos omainen tarvitsee neuvoja kuolinpesän hoitamisessa, voi hänet ohjata olemaan yhteydessä oikeusaputoimistoon. Jos vainajalla ei ole omaisia, ohjataan yhteydenottajaa olemaan yhteydessä oikeusaputoimistoon tai Valtiokonttoriin.

Välttämättömiin hautausmenoihin myönnetään harkinnan mukaan täydentävää toimeentulotukea edullisimman vaihtoehdon mukaan, kuitenkin enintään 1 500 €, kun kuolinpesän varat ovat riittämättömät. On esitettävä perukirja ja selvitys kuolinpäivän rahavaroista ja pankkitilien saldoista sekä tarvittaessa tiliotteet. Tarkastetaan, olisiko asiakkaalla ollut varoja hautauskustannuksiin ennen laskujen maksamista; hautauskuluista huolehditaan tärkeysjärjestyksessä ensisijaisesti. Mikäli vainajalla on ollut varoja realisoitavissa, voidaan hakemus hautausmenoihin hylätä tai vaihtoehtoisesti tehdä perintäpäättös kuolinpesän varoista.

Kustannukset käsittävät:

- arkun
- uurnan
- kuljetukset
- apumiehen
- arkkuun laittamisen
- kukat
- seurakunnan kustannukset, tuhkauksen
- haudan kaivuun
- hautapaikan (kustannukset seurakunnan taksan mukaan)

Toimeentulotukea ei myönnetä vaatteisiin, muistotilaisuuteen, matkoihin (poikkeuksena lähiomainen), kuolinilmoitukseen, hautakiveen eikä haudan

hoitoon. Asunnon tyhjennys kuuluu vuokranantajalle eikä siihen myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

Kirkkoon kuulumattomien pakolliset lisäkustannukset huomioidaan hinnaston mukaan. Hautauskulujen myöntämisperusteet ovat yhdenmukaiset, riippumatta uskontokunnasta tai seurakuntaan kuulumisesta. Jos henkilö on kuollut ulkomailla, neuvotaan omaisia olemaan yhteydessä ulkoasiainministeriöön. Vainajan kuljetuskuluihin ei myönnetä täydentävää toimeentulotukea. Hautauskuluihin ulkomailla ei myöskään myönnetä täydentävää toimeentulotukea.

Perillisittä kuolleiden henkilöiden kohdalla Valtiokonttorin nimeämä asiamies hoitaa käytännön asiat perunkirjoitusta myöten. Sukuselvytyä voidaan tilata sosiaalitoimen puolesta.

HAUTAJAISMENOT

Kun on kyse lähiomaisen (vanhemman, lapsen, sisarten, puolison, isovanhemmat) hautajaisista, voidaan erityismenoina hyväksyä kukkavihkon kustannukset enintään 35 € ja matkat hautajaisiin edullisimman vaihtoehdon mukaan. Hautajaismatkoihin ulkomaille ei myönnetä tukea (vain maan rajalle asti).

PERHEJUHLAT

Tärkeiden perhejuhlien järjestämiseen (esim. ristiäiset, rippijuhlat, valmistujaiset) voidaan pitkään toimeentulotukea saaneelle henkilölle tai perheelle myöntää enintään 100 euroa.

KIELITESTI

Kertaluonteisesti voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea osana kansalaisuushakemusta pitkäaikaisille toimentulotukiasiakkaille. Tietojärjestelmään kirjataan, että tukea on myönnetty.

KOTIIN HANKITTAVA IRTAIN OMAISUUS

Kodin irtaimistohankintoihin voidaan myöntää ehkäisevää tai täydentävää toimeentulotukea, kun se hakijan tausta ja olosuhteet huomioon ottaen on välttämätöntä kodin perustarvikkeiden saamiseksi esimerkiksi pitkän laitoshoidon tai asunnottomuuden jälkeen. Välttämättömiä hankintoja ovat patja, sänky, pöytä, tuolit sekä ruokailuvälineet. Pitkäaikaisesti pienillä tuloilla elävän henkilön tai perheen voi olla vaikea suoriutua yllättävästä menosta, esimerkiksi kodin irtaimiston rikkoutumisesta. Yksittäisiin kodinhankintoihin voidaan myöntää avustusta, kun hankinta on välttämätön eikä hakijalta voida tulotaso huomioiden edellyttää säästämistä isompia hankintoja varten. Asiakkaita ohjataan hankkimaan kalusteet, laitteet ym. käytettyinä.

KODINHANKINTOJEN EUROMÄÄRIÄ HARKINNAN TUEKSI

Kun asuntoon muutettaessa ei ole mitään irtaimistoa eikä ole mahdollisuutta niitä hankkia/saada myönnetään enintään 250 € ja lisäksi harkinnan mukaan enintään puolet ruokakunnan perusosasta (esim. monilapsiselle perheelle).

Kun tukea haetaan yksittäisiin kodinhankintoihin (pitkäaikainen toimeentulotuen saaminen, pienituloisuus tai sairaus, erityiset olosuhteet ja tarpeet) käytetään harkinnanvaraisesti seuraavia euromääriä:

- pesukone 400 € (kuljetus ja asennus sekä vanhan poisvienti sisältyy)
- jääkaappi 200 € (mikäli se ei kuulu asunnon perusvarusteisiin)
- vuodevaatteet 50 €/hlö (*tyyny, lakanat ym.*)
- astiat, valaisimet ja kodintekstiilit yhteensä 100 €
- runkopatja 150 € (sisältää sijauspatjan ja sängynjalat)
- parisänky (*käytetty*) + patja tai 2 hengen runkopatja 200 €
- sänky 80 €
- patja 60 €
- ruokapöytä 50 €
- tuolit 20 €/kpl
- imuri 60 €
- mikroaaltouuni 60 €

Pesukoneen hankintakulut voidaan myöntää lapsiperheelle silloin, jos taloyhtiössä ei ole pesutupaa tai pesukoneen hankinta on perusteltua esimerkiksi terveydentilan vuoksi. Pesukoneen kohtuullisiin korjauskuluihin voidaan myöntää toimeentulotukea. Ohjeet koskevat kaikkia, poikkeuksena ne henkilöt, joilla ei ole mitään omaisuutta tai tarvikkeita, joille voi erityisistä syistä harkinnan mukaan myöntää enemmän kuin ylläolevat kodin hankinnat.

LASTEN TARVIKKEET

Lasten tarvikkeet sisältyvät pääsääntöisesti lasten perustoimeentulotuessa huomioitavaan perusosaan. Tapauskohtaiseen harkintaan perustuen voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea välttämättömiin hankintoihin. Asiakkaita ohjataan hankkimaan tarvikkeet käytettyinä.

Harkinnan tueksi seuraavat euromäärät:

- yhdistelmävaunut 200 €
- vaunut 200 €, erityisvaunut harkinnan mukaan
- lastenrattaat 100 €, sisarusrattaat otetaan huomioon 250 €:een asti silloin, kun lasten ikäero on alle 2 vuotta
- *syöttötuoli 20 €*
- pinnasänky ja patja 80 €
- *juniorisänky ja patja 100 €*
- turvakaukalo tai turvaistuin 150 € enintään (uusi)
- pyöräilykypärä 20 €
- suksipaketti 60 €
- luistimet 25 €
- kertakorvauksena otetaan huomioon yksi polkupyörä 7–18-vuotiasta lasta kohden, enintään 150 €

Lastensuojelun piirissä olevien lasten kohdalla pyritään yhteensovittamaan perheen tuet.

LASTEN TAPAAMIS- KUSTANNUKSET

Lapsen tapaamisesta aiheutuvat menot sisältyvät Kelan perustoimeentulotukeen siltä osin, kun ne perustuvat lastenvalvojan vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen. Jos tapaamisista ei ole vahvistettua sopimusta tai oikeuden päätöstä, voidaan täydentävää toimeentulotukea myöntää määräaikaisesti sopimuksen tai päätöksen vireilläoloaikana. Täydentävää toimeentulotukea voidaan harkinnanvaraisesti myöntää siten, että perusosan enimmäismäärä lasta kohden huomioidaan enintään kahdelta tapaamisviikonlopulta kuukaudessa sekä kaksi täyttä lomaviikkoa vuodessa. Kun lapsi ja vanhemmat asuvat samalla paikkakunnalla tai lyhyen välimatkan päässä toisistaan ja matkakulut ovat vähäisiä, katsotaan, että ne sisältyvät perusosaan eikä niitä erikseen huomioida. Kun vanhemmat asuvat eri paikkakunnilla, he vastaavat pääsääntöisesti lapsen matkakuluista ja pienen lapsen saattamisesta aiheutuvista kuluista puoliiksi. Matkakulut otetaan huomioon tositteita vastaan, edullisimman kulkuneuvon taksan mukaisesti. Jos julkisen liikenteen käyttö ei ole mahdollista, otetaan huomioon km korvaus 0,20€/km.

LEIRIKOULU ja koulun järjestämä muu vastaava toiminta

Voidaan myöntää täydentävänä toimeentulotukena, jos ensisijainen taho ei kustanna.

MATKAT

Korvausta halvimman kulkuneuvon mukaan voidaan myöntää ilman tarveharkintaa matkoihin, jotka liittyvät työharjoitteluun ja kuntouttavaan työtoimintaan, tai kotoutumiskoulutuksessa oleville maahanmuuttajille sekä TE-toimistoon, Kelaan tai sosiaalitoimistoon asioimaan tuleville, sekä matkoihin, jotka liittyvät muuhun työllistymistä tukevaan asiointiin *sekä työkykyarviointeihin liittyvään kuntoutukseen.*

MUUTA TERVEYTTÄ EDISTÄVÄÄ

Julkisen sektorin lääkärin määräämiä lisäravinteita, joita ei korvata Kelan kautta, voidaan myöntää ottaen harkinnan mukaan huomioon asiakkaan kokonaiselämäntilanne.

Kuntoutuksen ja liikkumisen edistämiseksi voidaan korvata pyörän hankinta 80 euroon asti.

OPINNOISTA

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää tarpeellisiin menoihin. Tällaisia menoja ovat mm. *toisen asteen* oppikirjat (*ensisijaisesti lainataan tai ostetaan käytettyinä*), opintojaksojen ja edullisimman vaihtoehdon mukaan, opinnoissa tarvittava laskin (pitkän matematiikan/fysiikan opiskelijalla korkeintaan 150 €), ylioppilaskirjoitusmaksut, ylioppilaskunnan jäsenmaksu sekä opiskelussa vaadittavat työvaatteet ja muut välttämättömät tarvikkeet oppilaitoksen lausunnon/luettelon tai opettajan selvityksen mukaisesti edullisimman vaihtoehdon mukaan. Jos oppikirjoihin myönnetään toimeentulotukea maksusitoumuksella, luetaan maksusitoumuksessa kirjat,

joita sitoumus koskee. Lukiolaiselle sekä opiskeluun, joka tähtää ammattitutkintoon, voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea tietokoneeseen 300 €.

Tarvittaessa voidaan uuteen ammattiin opiskelussa ottaa harkinnan mukaan huomioon ylläolevat kustannukset, mikäli kouluttautuminen edistää työllistymistä. Asiakas pyytää koulutustaholta selvitystä välttämättömistä opiskelumateriaalista, sisältäen mm. kirjat ja välineet.

SIIVOUSPALVELU

Henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta aiheutuvat menot sisältyvät perusosaan. Palvelutarpeen arvion perusteella voidaan myöntää ehkäisevänä toimeentulotukena asumisen turvaamiseksi välttämättömän kertaluonteisen siivouksen (*esim. raivaussiivous*) kohtuulliset kulut.

Alentuneesta toimintakyvystä johtuvaan säännölliseen siivoukseen voidaan harkinnan mukaan myöntää täydentävää toimeentulotukea.

TUETTujen LOMIEN OMAVASTUUT JA MATKAKULUT

Tuetun loma- ja virkistystoiminnan omavastuuosuuteen ja matkakuluihin voidaan myöntää täydentävää toimeentulotukea vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevalle hakijalle ja perheelle.

TYÖVAATTEET

Työttömälle voidaan työvaatteiden ja turvakenkien osalta myöntää toimeentulotukea, jos työhönmeno edellyttää sitä. Samoin opiskelijalle voidaan myöntää työvaatteet.

VAATEKUSTANNUKSET

Vaatemenot sisältyvät toimeentulotuen perusosaan. Tavanomaista suurempiin vaatemenoihin voidaan myöntää toimeentulotukea esimerkiksi vamman tai sairauden vuoksi.

Romaninaisen hameeseen myönnetään täydentävää toimeentulotukea enintään 450 € joka toinen vuosi. Edellytyksenä on, että käytössä oleva hame on huonokuntoinen ja että hakija on ollut toimeentulotuen toistuvais- tai pitkäaikaisasiakas, tai ylijäämä on noin vuoden ajan ollut niin vähäinen, ettei sillä ole kohtuudella voinut varautua kyseiseen hankintaan. Jos henkilö on muuttanut toiselta paikkakunnalta, tarkastetaan lähtökunnasta, milloin hameraha on viimeksi myönnetty. Romaniväestön muut vaatehankinnat sisältyvät perusosaan.

Raskaana olevalle *tai terveyssyistä* voidaan huomioida erityisiä vaatehankintamenoja enintään 50 €. Hautajaisvaatteisiin ei myönnetä toimeentulotukea, koska vaatemenot sisältyvät perusosaan.

Myönnetään maksusitoumuksena tai kuittia vastaan.

VUOKRAVELKA

Kun tukea haetaan vuokravelkaan, selvitetään velan syntymiseen johtaneet syyt ja hakijan muu velkaantuminen sekä asunnon menettämisen seuraukset, jos hakija tai perhe menettää asunnon, ja asumisen vaihtoehdot. Hakijalle tarjotaan neuvontaa maksusuunnitelman tekemiseksi ja vuokranantajan

kanssa käytäviin neuvotteluihin. Maksusuunnitelman tekeminen velkojen hoitamiseksi osamaksuina on aina ensisijainen toimeentulotuen myöntämiseen nähden. Tapauskohtaisesti voidaan myöntää osaan veloista ehkäisevää toimeentulotukea. Jos ehkäisevää tukea myönnetään asumisen turvaamiseksi vuokravelkoihin tai muihin asumismenoihin, selvitetään olisiko hakijalla oikeus takautuvaan perustoimeentulotukeen niinä kuukausina, joina vuokra tai laskut ovat jääneet maksamatta. Edellytetään aina, että asumistuen ja perustoimeentulotuen maksut asumismenojen osalta ohjataan *asiakkaan toimesta Kelasta* suoraan vuokranantajalle ja muulle maksunsaajalle, esimerkiksi sähkö- ja vesilaitokselle.

- *Toistuvissa vuokran- tai muiden maksujen laiminlyönneissä tarjotaan asiakkaalle mahdollisuus välitystilipalveluun arjessa selviytymisen ja asumisen turvaamiseksi.*

Sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja voi myöntää enintään 2 500 euroa ehkäisevää/täydentävää toimeentulotukea vuositasolla, yksikköpäällikön on muutoin otettava kantaa tapaukseen.